

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Controuersia Vnica. An hæc propositio: Deus est homo, sit propria & per
se ac necessaria?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

veræ natura humana, non solum in persona, sed etiam supposito, vel hypostasi.

Expofitio Textus.

DISSERIT hic late Suar. *diff.* 35. de communi-
catione idiomatum, quæ consecuta est ex
myfterio Incarnationis, ubi examinata ea, quæ per
plures huius quæstionis articulos explicat S. D.
quod idem præstat Val. *super hoc artic.* & ex parte
Vasq. *diff.* 63. & Bell. *tom. 1. libr. 3. de Incarnat. c. 8. &*
seq. nos ea, quæ necessaria sunt, suis locis breuiter
attingemus.

Vide etiam ea, quæ notat Cai. *circa respons. ad 4. D. Thom.*

Controuersia Vnica.

An hæc propositio: Deus est homo, sit propria & per
se ac necessaria?

Sens. Doct.

DVRANDVS in 3. *diff.* 4. q. 2. duo dicit. Primum
est, hæc propositionem: Deus est homo, nō
esse ita propriam, sicut hæc: Petrus est homo, sed
aliquid habere improprietatis. Secundum est, il-
lam non esse per se, & in materia naturali, ac ne-
cessaria, sed in materia contingenti: quod secun-
dum prius asseruerat Scotus in 3. *diff.* 7. q. 2. quem
secuti sunt Capr. *diff.* 4. q. 2. ad argumenta Scoti contra
secundam concl. Gabriel *diff.* 7. q. vnica, Marfilii ead.
diff. q. 6. a. 3. ad 5.

Oppositam sententiam habet S. D. hic ad pri-
mum; quam sequuntur ac optime defendunt Ca-
iet. Med. & Val. *super hoc a. Ferrar. in 4. cont. gent. cap.*
45. Suarez & Vasquez loci supra notatis, & Aluar.
diff. 69.

*Resolutio
prima part.
Hanc pro-
positionem:
Deus est ho-
mo, esse ve-
ram & pro-
priam pro-
batur mul-
tis argu-
mentis.*

DVA sunt huius Controv. partes. PRIMÆ est:
An hæc propositio: Deus est homo, sit propria: In qua so-
lus vniuersis Theologis aduersatur Durandus:
cuius opinionem vt falsam & erroneam confu-
tat erudite Medina, & post eum Suar. in *Comm. hu-*
manæ a. & Vasq. diff. 63. c. 3. & alij recentiores. Præci-
pua contra Durandum argumenta sunt. Primum:
Christus eandem habet specie naturam huma-
nam cum cæteris hominibus, & est homo vniuo-
ce nobiscum; igitur non minus proprie est hæc
propositio: Christus est homo, quam hæc: Petrus
est homo. Antecedens quo ad primam partem
est de fide, & patet ex q. 5. Secunda vero eiusdem
antecedentis pars sequitur euidenter ex prima, &
probat eam Suar. in *Comm. ad hunc a. dubio 2.* Secun-
dum argumentum est: Si dicta propositio est im-
propria, vel est propter improprietatem prædica-
ti, vel propter improprietatem subiecti, aut pro-
pter improprietatem copulæ seu vnionis: at nul-
lum horum dici potest; ergo. Maior probatur:
quia primum implicat hæresim Manichæorum:
Secundum hæresim Phorini: Tertium hæresim
Nestorij, vt patet in Textu. Tertium argumentū
est: Si ea propositio non est propria, igitur etiam
propositiones enuntiantes actiones, & passionem
humanitatis, & proprietates hominis, essent im-
proprie; at hoc asserere temerarium est & errori
proximum; ergo & illud. Maior siue conditiona-
lis assumpta est euidenter. Minor autem probatur:
Primo quia istæ propositiones: Deus vel Dei Fi-
lius natus est de Virgine, est Filius Virginis, pas-
sus est, crucifixus & mortuus est, absque vlla ab-
surditate sumi possunt in sensu proprio & maxi-
me consono vnioni hypostaticæ; ergo non sine
temeritate nec absque periculo erroris dici pos-
sunt improprie. Secundo probatur: quia videtur
hæc veritas expresse definita in Concilio Later.
sub Martino 5. *consult. 5. can. 3.* his verbis: Si quis se-
cundum S. Patres non confiteatur proprie, & secundum ve-
ritatem Dei genitricem Sanctam, semperque Virginem,

A & immaculatam Mariam, &c. damnatus sit: Quibus
verbis decreuit concilium Beatissimā Virginem
esse vere ac proprie Dei genitricem, & ita ab om-
nibus esse nuncupandam: quod si B. Virgo pro-
prie dicitur mater Dei, sequitur etiam e contra,
Deum esse proprie Virginis filium, & proprie ex
ea conceptum & natum, ac proinde etiam esse
hominem proprie. Alias similes Conciliorum de-
finitiones & dicta Patrū lege, si lubet, apud Vasq.
in allegata diff. 63. c. 3. Quibus adde Concilium
Ephes. Primum, definiens B. Virgin. esse vere &
proprie Matrem Dei. Quartum argumentum est:
Ex vnione animæ rationalis & corporis resultat
homo proprie; at in filio Dei Incarnatio est vnio
animæ rationalis cum corpore; ergo ibi est pro-
prie homo: at non sunt ibi duo supposita, sed vnū
tantum; ergo illud vnū suppositum, nō tantum
est proprie Deus, sed etiam est proprie homo. Et
confirmatur: quia Deus Incarnatus habet vere ac
proprie naturam humanam personaliter sibi cō-
iunctam; ergo est vere & proprie homo, non mi-
nus quam Petrus aut Paulus sit aut dicatur ho-
mo. Plures alias probationes afferunt prænomi-
nati recentiores.

Sed duo notanda sunt, vt Dur. sophismata facile
diluantur. Primum est, non solas propositiones es-
sentialia, in quibus est maxima vnitas inter sub-
iectum & prædicatum, sed etiam accidentales;
in quibus est minima vnitas, esse proprias, vt hic
aduertit Med. Secundum est, differre suppositura
creatum & connaturale ac proprium alicuius nat-
uræ à supposito diuino terminante humanam
naturam, quod illud non præcedit naturam, cui-
us est suppositum, sed ea posterior est instanti
naturæ: suppositum autem diuinū: præcedit hu-
manitatem duratione, cum sit ab æterno, huma-
nitas autem in tempore sit producta, & illi perso-
naliter copulata: ex quo sequitur vt Verbum post
assumptam humanitatem non tantum dici possit
homo, sed etiam humanatus, Petrus autem, qui
ordine naturæ posterior est humanitate sua indi-
uidua, dici possit homo, non autem humanatus.
Vide infra D. Thom. a. 3. ad 2.

SECUNDA PARS Controversiæ. An scilicet dicta Propositio
propositio sit per se, & in materia naturali: Pro huius
partis resolutione supponenda sunt primo ea, quæ
late diximus i. q. 39. a. 4. Contr. 2. de suppositio-
ne huius nominis, Deus. Secundo notanda sunt
quinque distinctiones: Prima distinctio est: No-
men illud Deus, quod est subiectum huius propo-
sitionis: Deus est homo, potest dupliciter considera-
ri: Vno modo absolute, quatenus scilicet secundum
suam naturalem suppositionem supponit pro ha-
bente Deitatem absque determinatione ad hoc,
vel ad illud habens Deitatem: vt cū dicitur Deus
Charitas est: Alio modo considerari potest, vt
contractum & determinatum per illud prædica-
tum homo ad vnā Deitatis personam, puta filium,
eo quod talia sunt subiecta, quo ad suppositio-
nem, qualia permittuntur à prædicatis: vt cum
dico Deus generat, nomen illud Deus supponit pro
solo patre; vt diximus cum D. Thom. & alijs in 1.
loco sup. notato.

Secunda distinctio est: Hoc nomen Deus in hac
propositione: Deus est homo, quatenus supponit, p
persona Verbi, tripliciter potest considerari. Pri-
mo quo ad formam significatam, quæ est Deitas:
secundo quo ad personam Verbi, pro qua suppo-
nit, tertio quo ad vtrumq; simul, scilicet formam &
suppositum.

Tertia distinctio est: Hoc nomen Deus conside-
ratum quo ad personam Verbi, pro qua suppo-
nit, dupliciter sumi potest: Vno modo, quatenus
supponit

supponit pro persona filij Dei, vt est hypostasis A
diuina præcisè: Alio modo, vt supponit pro per-
sona filij Dei, vt etiam est hypostasis humana, si-
ue subsistens in humana natura; quæ est vera
& propria suppositio huius termini *Deus*, in hac
propositione, *Deus est homo*.

Quarta distinctio est: Triplex est materia pro-
positionum: Prima est necessaria seu naturalis,
quando extrema necessariam & naturalem ha-
bent connexionem adinuicem: vt in hac: Homo
est rationalis, vel homo est risibilis. Secunda est
contingens, quando scilicet extrema contingen-
ter, seu accidentaliter vniuntur adinuicem: vt in
hac: homo est grammaticus. Tertia est remota,
quando scilicet extrema sunt incompatibilia in
eodem supposito, vel pugnant adinuicem: vt in B
hac: homo est lapis, vel homo est rudibilis.

Quinta distinctio: Duplex est propositio per se,
quædam, quæ est per se ratione formæ signifi-
catæ per nomen positum à parte subiecti: vt hæc,
homo est rationalis, vel homo est risibilis: quædā
est per se ratione suppositi tantum & non ratione
formæ; de qua nullum proferri potest exemplū,
nisi in materia Incarnationis; in qua vnum & idē
est suppositum intrinsecum duarum naturarum
substantialium, diuinæ scilicet & humanæ; igitur
Hæc propositio: *Deus est homo* est per se, non ratio-
ne formæ sed ratione suppositi; quia scilicet ratio,
propter quam hoc prædicatum homo conuenit
huic subiecto *Deus*, non est forma seu natura di-
uina, sed est suppositum Deitatis, vt subsistens in
humanitate. Differunt hæc propositiones: Nam
propositio, quæ est per se ratione formæ signifi-
catæ, est vera cum reduplicatione termini positi à
parte subiecti: Sicut hæc: homo est rationalis siue
risibilis, est vera cum reduplicatione subiecti, di-
cendo homo in quantum homo est rationalis aut
risibilis: cuius ratio est; quia reduplicatio trans-
fert subiectum, quod reduplicatur, in naturam
prædicati: prædicatum autem tenetur formaliter.
Nam, vt ait Caiet. cum dico: homo in quantum
homo est rationalis, vel risibilis, idem est, ac si di-
cerem: homo in quantum est homo, est rationalis:
vbi vides subiectum illud homo fieri prædica-
tum, dicendo, in quantum est homo: hac autem
loquendi forma denotatur humanitatem, quæ
forma quædam est, esse rationem coniunctionis
huius prædicati, quod est rationale vel risibile,
cum hoc subiecto, quod est homo. Propositio
vero, quæ est per se tantum ratione suppositi in-
trinseci, non est vera cum reduplicatione subie-
cti. Hæc enim est falsa: *Deus*, in quantum *Deus*,
est homo: nam, vt patet ex dictis, significaretur
Deitatem esse rationem necessariam coniuncti-
onis humanæ naturæ cum Deo; quod est falsum:
& eadem ratione falsa est ista: Verbum, in quan-
tum Verbum, est homo; quia dictio illa *in quan-*
tum reduplicatiue sumpta denotat formam si-
gnificatam nomine Verbi, quæ est proprietas
hypostatica Verbi constitutiua, esse rationem ne-
cessariam prædicati, cum subiecto. Si autem di-
ctio illa *in quantum* sumeretur specificatiue, vera
esset hæc propositio: Verbum in quantum Ver-
bum, est homo: quia sic nihil aliud denotaretur,
quam Verbum secundum propriam personalita-
tem subsistere in humana natura; quod verissi-
mum est.

PRIMA CONCL. Hæc propositio: *Deus est homo*, est
æque propria sicut hæc: *Petrus est homo*. Hæc est contra
Durandum, & patet ex dictis in prima parte Cō-
trouersia.

SECUNDA CONCL. In hac propositione: *Deus est ho-*
mo, nomen illud *Deus* si sumatur absolute, prout se suppo-

nit pro habente Deitatem indistincte, erit propositio per ac-
cidens. Probat: quia accidit Deo esse hominem
ratione alicuius hypostasis diuinæ, sicut accidit
animali esse hominem ratione alicuius animalis,
quod est homo: sed hæc non est vera & propria
suppositio huius nominis *Deus* in dicta proposi-
tione, vt hic etiam aduertunt expositores post D.
Thomam.

TERTIA CONCL. Si in eadem propositione suma-
tur hoc nomen *Deus*, vt supponit pro persona Verbi ratione
formæ significatæ, quæ est diuina natura, aut ratione for-
mæ & suppositi simul, non est illa propositio per se, & in
materia naturali. Probat: Primo: quia omnis pro-
positio per se, ratione formæ significatæ per ter-
minum positum à parte subiecti, est vera cum re-
duplicatione eiusdem termini: at hæc propositio,
Deus est homo, non est vera cum hac reduplicatio-
ne, in quantum *Deus*; ergo. Maior & Minor pa-
tent ex supra dictis. Secundo in omni propositione
per se ratione formæ prædicatum est de ratio-
ne subiecti intrinseca; sed in hac propositione
prædicatum nō est de ratione subiecti; ergo. Ma-
ior patet. Minor probatur: quia humanitas non
est de intrinseca ratione Dei, aut alicuius diuinæ
personæ.

QUARTA CONCL. Si in dicta propositione suma-
tur hoc nomen *Deus*, vt supponit pro persona Verbi, vt est
hypostasis diuina præcisè, est propositio per accidens. Pro-
bat: quia persona Verbi vere dicitur, & est ho-
mo, non in quantum est hypostasis diuinæ natu-
ræ, sed prout est hypostasis assumptæ humanita-
tis.

QVINTA CONCL. Si in dicta propositione, videlicet
Deus est homo, nomen hoc *Deus* supponat pro persona filij
Dei, vt est subsistens in assumpta humanitate, siue vt est
vnita personaliter humanitati, & vt est humana perso-
na, est propositio per se ratione suppositi in materia natu-
rali: Probat: quia sic prædicatur homo de sua
hypostasi. Secundo probatur: quia ad propositio-
nem per se ratione suppositi in materia naturali
sufficit, vt formæ significatæ per extrema propo-
sitionis conueniant per se, siue substantialiter in
vnum suppositum, ita vt subsistat vtraque forma,
seu natura vna eiusdem suppositi subsistentia:
quod ex eo patet; quia subiectum stat materiali-
ter pro supposito, eo quod subiectū habet ratio-
nem materiæ, prædicatum autem, cum habeat ra-
tionem formæ, sumitur formaliter; ergo, vt illa
propositio *Deus*, aut filius Dei est homo, sit per se
in materia naturali, satis est, vt prædicatum cōue-
niat subiecto ratione suppositi, quamuis illi non
conueniat ratione formæ. Tercio probatur: quia
veritas dictæ propositionis fundatur in vnione
hypostatica, quæ est vnio substantialis, secundum
quam Christus est persona humana: Non minus
est per se hæc: *Iesus est homo*: sed hæc manifeste
est per se in materia naturali; ergo & illa. Maior
probat: quia nomen *Deus* in dicta propositione
supponit pro filio Dei Incarnato, qui est Iesus
Christus; qui est persona composita ex duabus
naturis, & est persona diuina & humana. Minor
probat: quia in hac propositione *Iesus est homo*,
subiectum significat suppositum humanæ natu-
ræ, & formaliter importat humanam naturam
vnitam diuinitati in eadem persona: at omnis
propositio, in qua species prædicatur de suo sup-
posito, est per se & in materia naturali; ergo. Alias
probationes lege, si vis, apud Aluar. & alios re-
centiores.

VLTIMA CONCL. Supposito mysterio Incarnatio-
nis, hæc propositio: *Deus est homo*, est vera proprie, & per
se, in materia naturali, & vt talis simpliciter admittenda.
Hæc sequitur euidenter ex dictis.

CONTRA

CONTRA primam concl. sunt argumenta Dur. A
quæ refert & soluit Med. & quædam etiam Suar.
in Comm. & Vafq. in allegata diff. 63. cap. 4.

CONTRA quartam, & vltimam Concl. sunt
argumenta Scoti & Dur. quæ referunt & soluant
Cai. Med. Suar. Vafq. & Aluar. locis supra notatis.
Quibus tamen exijs, quæ diximus facile satisfiet.

ARTICVLVS II.

Vtrum hac sit vera. Homo est Deus.

3. d. 7. qu. 1.
art. 2.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod hac sit fal-
sa, homo est Deus. Deus enim est nomen incommuni- B
cabile. Sed Sap. 13. reprehenduntur idolatra, de hoc, quod
hoc nomen Deus, quod est incommunicabile, lignis, & la-
pidibus imposuerunt. Ergo pari ratione videtur esse incon-
ueniens, quod hoc nomen Deus predicetur de homine.

Præterea: Quicquid predicatur de prædicato, predica-
tur de subiecto. Sed hac est vera. Deus est Pater, vel Deus
est Trinitas. Si ergo hac sit vera, homo est Deus, videtur,
quod hac etiam sit vera, homo est Pater, vel homo est Tri-
nitas. Quas quidem patet esse falsas: ergo, & primam.

Præterea, In Psalm. dicitur. Non erit in te Deus recens.
Sed homo est quiddam recens: non enim Christus semper
fuit homo. Ergo hac est falsa, Homo est Deus.

Sed contra est, quod dicitur Rom. 9. Ex quibus est Chri-
stus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedi-
ctus in sæcula. Sed Christus secundum carnem est homo. C
Ergo hac est vera, Homo est Deus.

Respondeo dicendum quod supposita veritate vtriusque
naturæ, diuinæ scilicet, & humane, & vniione in persona,
& hypostasi, hac est vera, & propria, Homo est Deus, sicut
& ista, Deus est homo. Hoc enim nomen homo, potest sup-
ponere pro qualibet hypostasi humane naturæ: & ita potest
supponere pro persona filij Dei, quam dicimus esse hypostasi-
sim humane naturæ. Manifestum est autem, quod de per-
sona filij Dei vere, & proprie predicatur hoc nomen Deus,
vnde in prima parte habetur est. Vnde relinquatur, quod hac
sit vera & propria, Homo est Deus.

Ad primum ergo dicendum, quod idolatra attribue-
bant nomen Deitatis lapidibus, & lignis, secundum quod
in sua natura considerantur: qui putabant in illis aliquid
numinis esse. Nos autem non attribuimus nomen Deitatis
homini secundum humanam naturam: sed secundum D
suppositum æternum, quod est etiam per vniõnem supposi-
tum humane naturæ: vnde dictum est.

Ad secundum dicendum, quod hoc nomen Pater, præ-
dicatur de hoc nomine Deus secundum quod hoc nomen
Deus supponit pro persona Patris: sic autem non predica-
tur de persona filij: quia persona filij non est persona Pa-
tris. Et per consequens non oportet, quod hoc nomen Pater,
predicetur de hoc nomine homo, de quo predicatur hoc no-
men Deus: in quantum ly homo supponit pro persona filij.

Ad tertium dicendum, quod licet humana natura in
Christo sit quiddam recens: tamen suppositum humana
naturæ non est recens, sed æternum. Et quia hoc nomen
Deus, non predicatur de homine ratione humane naturæ,
sed ratione suppositi, non sequitur, quod ponamus Deum E
recentem. Sequeretur autem, si poneremus, quod homo
supponit suppositum creatum, secundum quod oportet di-
cere eos, qui in Christo ponunt duo supposita.

Forma Textus.

CONCL. est: Supposita veritate vtriusque naturæ,
diuinæ scilicet & humane, & vniione in persona &
hypostasi, hac est vera & propria: Homo est Deus sicut i-
sta: Deus est homo. Probatur: de persona filij Dei
vere & proprie predicatur hoc nomen DEVS:
ergo hac est vera & propria: homo est Deus. An-
tecedens patet ex dictis in prima parte, quæst. 39.
Naz. in D. Thom. 3. partem.

art. 3. & 4. Consequentia vero probatur: quia
hoc nomen homo potest supponere pro persona
filij Dei: ergo. Probatur hoc assumptum: quia
hoc nomen, homo, potest supponere pro qua-
libet hypostasi humane naturæ: at quædam hy-
postasis humane naturæ est persona filij Dei: er-
go hoc nomen, homo, potest supponere pro per-
sona filij Dei.

Expositio Textus.

SICUT diximus propositionem illam: Deus est
homo esse per se in primo modo ratione suppo-
siti: ita de hac propositione Homo est Deus dicen-
dum est eam esse per se in primo modo ratione
suppositi diuini, pro quo supponit hoc nomen
homo in dicta propositione, supposito mysterio
Incarnationis, vt ait S. D. in textu. Nec aliud pro
hac veritate scribendum occurrit præter ea, quæ
dicta sunt in præcedenti Controuersia, quæ conclu-
sioni & discursui præsentis articuli sunt appli-
canda.

Vide etiam, quæ notat Caiet. & post eum Me-
dina circa responsum ad secundum argumen-
tum D. Thomæ.

ARTICVLVS III.

Vtrum Christus possit dici homo Dominicus.

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod Christus 3. d. 7. qu. 1.
possit dici homo Dominicus. Dicit enim Augustinus in art. 2.
lib. 83. quæst. Monendum est, vt illa bona expectentur,
quæ fuerunt in illo homine dominico. Loquitur autem
de Christo. Ergo videtur, quod Christus sit homo do-
minicus.

Præterea: Sicut dominium conuenit Christo ratione
diuinæ naturæ, ita etiam humanitas pertinet ad huma-
nam naturam. Sed Deus dicitur humanatus: vt patet per
Damas. in 3. lib. vbi dicit, quod humanatio eam, quæ ad
hominem copulationem demonstrat. Ergo pari ratione po-
test dici denominatiue, quod homo ille sit dominicus.

Præterea: Sicut dominicus denominatiue dicitur à do-
mino, ita diuinus denominatiue dicitur à Deo. Sed Dio.
Christum nominat diuinissimum Iesum. Ergo pari ra-
tione potest dici, quod Christus sit homo dominicus.

Sed contra est, quod Aug. dicit in lib. Retrac. Non vi-
deo vtrum recte dicatur, homo dominicus Iesus Christus,
cum sit vtrique dominus.

Respondeo dicendum, quod sicut supra dictum est, cum
dicitur homo Christus Iesus, designatur suppositum æter-
num, quod est persona filij Dei: propter hoc, quod est v-
num suppositum vtriusque naturæ. De persona autem fi-
lij Dei predicatur Deus, & Dominus essentialiter, & ideo
non debet prædi. ari denominatiue: quia hoc derogat ve-
ritati vniõnis. Vnde cum Dominicus dicatur denomi-
natiue à Domino, non potest vere, & proprie dici, quod ho-
mo ille sit dominicus, sed magis quod sit dominus. Si au-
tem per hoc, quod dicitur, homo Christus Iesus, designa-
retur suppositum aliquod creatum, secundum illos, qui
ponunt in Christo duo supposita, posset dici homo ille do-
minicus, in quantum assumentur ad participationem ho-
noris diuini: sicut Nestoriani posuerunt. Et hoc etiam mo-
do humana natura non dicitur essentialiter Deus, sed Dei-
ficata: non quidem per conuersionem ipsius in diuinam
naturam, sed per coniunctionem ad diuinam naturam
in vna hypostasi, vt patet per Damas. in tertio lib.

Ad primum ergo dicendum, quod August. verba illa,
& similia retrahat in lib. Retrac. Vnde post verba præ-
missa in libro Retrac. subdit, Vbiunque hoc dixi, scilicet
quod Christus Iesus sit homo dominicus, dixisse me nollem:
postea quippe vidi, non esse dicendum. Quamuis non-
nulla ratione posset defendi: quia scilicet posset aliquis di-
cere,